

ne vsiljuje nikomur. Če se bodo ljudje prepričali, da je učitelj takten in moder mož, bodo že sami radi prihajali k njemu v svete. Če pa ne bodo prihajali po njegovo pomoč, je to znamenje, da so že toliko naprej, da je sploh ne potrebujejo, ali pa toliko za de j, da jim še nič ne more pomagati. Pri teh bo treba začeti z abc, seveda z velikim samozatajevanjem in še večjim potrpljenjem.

Tako nekako naj bo torej učiteljevo delovanje učiteljeva politika. Vedno naj ima pred očmi blagor naroda, blagor domovine. Pri tem naj pa tudi ne pozabi, da potrpljenje železne duri prebije, da se v življenju ne da nič prisiliti in da napredek ne prihaja nikdar v — skokih. S taktnim, mirnim, vestnim in resnim delovanjem bo pa končno vendar narodu in domovini veliko koristil ter jima pripomogel do jasnejših dni.

Slika k istrskim razmeram.

Dne 16. pret. mes. je dobil veljavo novi šolski in učni red, v katerem določuje § 86., da ima šolsko vodstvo (učiteljska konferenca) v porazumu s krajnim šolskim svetom in s šolskim zdravnikom sestaviti za vsako ljudsko šolo poseben šolski red, katerega načrt je predložiti v odobrenje okrajnemu šolskemu svetu. Koprski okrajni šolski svet se je pokazal v tem jako točnega, ker zahteva od podrejenih vodstev prej navedeni red. Skrbi torej, da bi se vršilo, kar zahteva novi šolski in učni red. Škoda, da ni koprski okrajni šolski svet tako skrben za vršitev drugih paragrafov državnih in deželnih zakonov, ki opisujejo učiteljske pravice! O tem smo že večkrat pisali, zato si hočemo ogledati danes le neka druga določila ravno zaradi zahtevanega posebnega šolskega reda.

Zgoraj navedeni § določuje, da ima sestaviti posebni šolski red krajna učiteljska konferenca, na enorazrednicah voditelj v porazumu s krajnim šolskim svetom in šolskim zdravnikom. V tem grmu tiči ravno zajee, ker okrajni šolski svet ne pove, kako naj se učiteljska konferenca, oziroma voditelj porazume s krajnim šolskim svetom, ko večina krajnih šolskih svetov nima po vse leto seje, akoravno določuje deželni zakon, da bi morali obdržavati seje redno vsak mesec. Enako ne pove okrajni šolski svet, kako naj se konferenca porazume s šolskim zdravnikom, ko teh v Istri ni. § 69., na katerega se opira § 86. šolskega in učnega reda, določuje sicer, naj učitelji vprašajo za svet v vseh zdravstvenih zadevah šol, zdravnika, a kako, tega nam ne pove noben §, ko v Istri nimamo šolskih zdravnikov.

Iz tega je razvidno, da bo učiteljska konferenca, ako hoče ustreči prej navedenemu nalogu okrajnega šolskega sveta, morala sestaviti poseben šolski red sama in na enorazrednicah bo ostalo to delo učitelju-voditelju. Ravno to pa ugaja okrajnima šolskima nadzornikoma. Voditelj, ki jima ni priljubljen, bo dobil v popravo predloženi šolski red tudi desetkrat, ker se ne bo mogel izgovarjati, da mu je ali krajni šolski svet ali šolski zdravnik tako svetoval, a voditelj, ki pleše po njihovi piščalki, bo dobil potrjeno vsako šušmarijo, saj se je že prigodilo, da je dobival neki voditelj v popravo „Urnik“, ki ga je prepisal od bližnjega tovariša, ki mu ga je okrajni šolski svet potrdil.

Tudi § 37. šolskega in učnega reda z dne 20. avgusta 1870 je nalagal, da se mora na večrazrednicah obdržavati vsak mesec krajna učiteljska konferenca, a vendar vemo za večrazrednico v koprskem okraju, na kateri se ni vse šolsko leto obdržavala niti ena krajna učiteljska konferenca. Voditelj ima to srečo, da je nadzornikov prijatelj in da je v takih razmerah, da lahko, kadar pride v dotiko z nadzornikom, z njim tarokira.

Zaradi tega bi svetovali ravnatelju koprskega učiteljskega, naj uvede na učiteljsko tudi ta predmet; pouk lahko izroči slovanskemu okrajnemu šolskemu nadzorniku.

Po drugih deželah so postavili na dnevni red okrajnim učiteljskim skupščinam, da so se dogovorile o takih dvomljivih paragrafih novega šolskega in učnega reda, a v koprskem okraju ni tega, četudi je razpisana skupščina na 29. dan septembra, ki so jo pa iz neprevidenih razlogov preložili na 20. dan oktobra. Mimogrede naj povemo, kateri so ti neprevideni razlogi. Stvar je taka. Oba okrajna šolska nadzornika v Kopru imata posestva, in 29. dan septembra je bil letos ravno v onem tednu, ko se vrši trgateg, zato sta zadržana in zato ni mogoče obdržavati okrajne skupščine, a do 20. oktobra bo trgateg končana in končano bo prvo delo v kleti, in potem se bo že lahko obdržavala tudi okrajna učiteljska skupščina. Ali je čudno, da si ob takih razmerah pomaga učiteljstvo iz okraja?

Iz slovanskih pedagoških časnikov.

Priobčuje —b—.

VII.

Na pragu šolskega leta.

Mladim kolegom in kolegijam v pozdrav. (Vestnik šte. 37.)

Pozdravljeni, mladi bratje in sestre, na pragu šolskega dela!

Pozdravljeni vsi, ki nastopate s tako mnogobrojnimi in različnimi ideali dolgo pot skozi šolsko življenje, dolgo dobo zasluznega dela, častnega in važnega, nikakor lahkega in brezskrbnega!

V krogu starejših kolegov in kolegij, katerim že mnogim cvete na glavi srebro sivih las, najdete dovolj prijateljev in prijateljic, ki vam bodo uslužljivi, resnični drugi v zvanju in odkritosrčni in nesebični svetovalci.

V vas, nove sveže sile, polaga učiteljska rodovina slovenska nado za bodočnost. Da bi se vse te nade izpolnile!

Da pa naše delo uspe, v to treba mnogo vztrajnosti, ljubezni k zvanju in mnogo samozatajevanja. Sprejemajte tudi svet starejših, izkušenih tovarišev s takšno odkritosrčnostjo, s kakršno prihaja iz njih dobrih src in izkušenih glav.

Pod ščitom naše organizacije, katere član vselej biti je prva vaša sveta dolžnost, boste mogli nasprotovati marsikateremu nevarnemu življu in napredni šoli nevarnim činom, in tako bo pospešen razvoj moderne slovenske šole. Pod praporom stočlenske organizacije se boste čutili jaki v kljub vsem konservativnim reakcionarnim vplivom klerikalizma, ki ima še vedno toliko srednoveške moči v sebi, da ne izgine tako brzo.

Nekdaj je pisal Zola: „O usodah narodov v bližnji dobi ne bodo več odločevali topovi, ampak višina njih prosvete; pomen naroda se bo cenil po tem, na kakšni stopnji bo stalo njegovo šolstvo in njegovo učiteljstvo.“ — Naj tudi vaše sile pripomorejo, da se približujemo smotru našega naroda!

Pozdravljeni v našem krogu!

Oblast — učitelj.

Spisal Anton Maslo iz Ricianj.

(Konec.)

Družina s svojimi posebnimi uravnanimi zakoni, očetovske oblasti, sorodstva in podedovanja se more le shvatati od zasebnega prava; zraven tega pripadajo v njegovo pcdročje določbe